

PARKLAAN 33 IN NEGEN JAAR DRIE KEER GEHEEL VERBOUWD

De schrijvende buurvrouw van Jan Veth

In 1901 ontwierp architect Karel de Bazel aan de Parklaan een zomerhuisje voor de schrijfster Christine Boxman-Winkler. Zij woonde op dat moment in een groot pand aan de Oudwijkstraan in Utrecht.

Haar tweede echtgenoot, de grootgrondbezitter Daniël Boxman, was in 1897 op 56-jarige leeftijd overleden en daarna had ze in eenzaamheid aan haar verdriet vorm gegeven door het schrijven van haar eerste roman, *Stille wegen*. In deze onder het pseudoniem E.S. uitgegeven roman beschreef een alleenstaande 40-jarige vrouw haar gevoelens en haar zoektocht naar zingeving na het overlijden van haar verloofde.

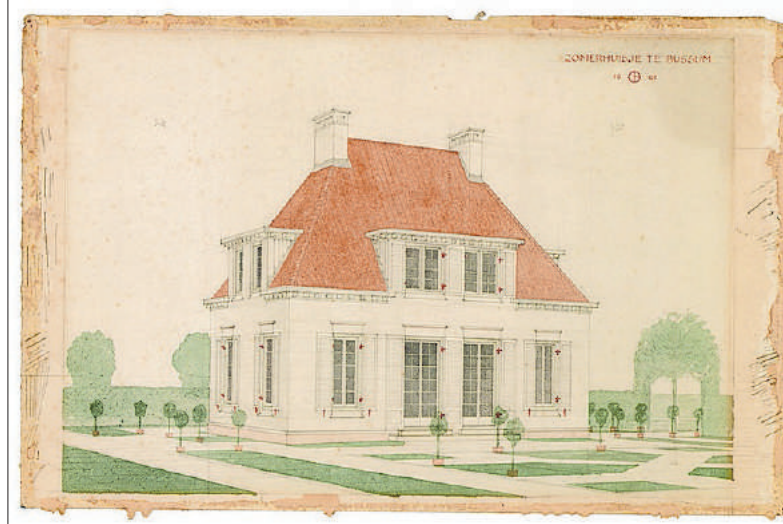
Kritiek

De tijdens het schrijven 40-jarige Christine was ervaringsdeskundige, want haar eerste echtgenoot David Wilhelm Hacke

overleed enkele maanden na hun huwelijk in 1880 en haar tweede man Daniël Boxman overleed elf jaar na de huwelijksvoltrekking, die in 1886 plaatsvond. De literatuurcritici besteedden helaas weinig aandacht aan haar boek en de ene die dat wel deed, Lodewijk van Deyssel, maakte er in een artikel van 30 pagina's (!) gehakt van. "Merkbaar in *Stille Wegen* is, dat de schrijfster weinig kijk heeft op haar eigen arbeid, en dien ten gevolge het gehalte van haar arbeid, en dat van haar geestesleven, voor zoover haar arbeid daarvan de uitdrukking is, schromelijk overschat." De schrijfters Carry van Bruggen en Clare Lennart werden echter juist door haar roman geïnspireerd.

Jan en Anna Veth

Het zomerhuisje van Christine in Bussum kwam naast het huis van de schilder en kunsthistoricus Jan Veth en zijn vrouw Anna. Al spoedig bleek dat het klikte met

De schets die De Bazel voor het eerste 'zomerhuisje' maakte.

deze burens en hun uitgebreide vriendenkring. Christine, die een opleiding tot onderwijzeres had gevolgd, kon het vooral heel goed vinden met de kunstenaressen Anna Veth en de vertaalsters Martha van Eeden en Jo Van Gogh-Bonger. Buurman Jan Veth moedigde Christine aan boekrecensies te gaan schrijven. Vanaf 1902 verschenen er beschouwingen en boekbesprekingen van haar in de tijdschriften *Onze Eeuw* en *De Gids*.

Definitief in Bussum

In 1902 wilden Jan en Anna Veth hun huis, dat zij in 1888 hadden gekocht, aanzienlijk groter laten

maken. De Bazel tekende een groter huis om hun huis heen en zorgde ervoor dat zij tijdens

Een schrijfster naar wier stem heel het land had moeten luisteren

de verbouwing gewoon in hun huis konden blijven. Het werd het huis *Op den Akker*, Parklaan 35, dat nu een Rijksmonument is. Christine Boxman besloot daarna ook haar huis groter te laten maken en zich definitief

in Bussum te vestigen. De Bazel ontwierp in 1903 een aanzienlijke uitbreiding van haar huis. In 1904 betrok Christine dit huis. In 1905 verscheen haar tweede roman *Gebroken licht*. Dit keer was er een getrouwde vrouw aan het woord, die op zoek was naar intimiteit en vertrouwelijkheid. Opnieuw geen plot: alleen gedachten en gevoelens.

Weer een verbouwing

In 1909 moest De Bazel opnieuw achter de ontwerptafel, want Christine wilde nu eenzelfde soort huis als Jan en Anna Veth, zij het iets kleiner. Dit werd het huis *Het Akkertje* op Parklaan 33, dat zij direct na de voltooiing verkocht, waarna zij met haar twee Bussumse dienstbodes naar haar huis in Utrecht terugkeer-

Rechts het huis na de eerste verbouwing.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF
www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

Het huis na de tweede verbouwing, dat er nog steeds is.

Rechts het huis van Christine in Utrecht.

Portret van Christine Boxman, geschilderd door Jan Veth.

de. In de jaren daarna schreef zij een groot aantal artikelen voor de *Gids*. Vooral 1923 was een heel productief jaar. Op 7 november 1924 overleed Christine op 67-jarige leeftijd. Jan Veth schreef in *De Gids* een herdenkingsartikel, dat begon met de woorden:

Indien zij minder bescheiden van aard geweest ware, – indien zij niet voor zichzelf somtijds in het schuwen van opener bestaan en het toeven op de stille wegen der resignatie een geheim behagen had willen scheppen, – indien, met één woord, zij er toe had kunnen komen, een zekere geestelijke pruderie te overwinnen, en zich wat gemakkelijker te laten gaan, – dan zouden wij in een vrouw van Christine Boxman's rijke begaafdheid een schrijfster hebben mogen bezitten, wier geluid boven dat van vele anderen had uitgeklonken, en naar wier stem heel het land had moeten luisteren.

Eric Bor

Bronnen:

- Dordrecht Museum
- Stadsarchief Utrecht
- Digitale Bibliotheek Nederlandse Letteren
- Het Nieuwe Instituut